

LYSIAS

VÝPOVĚĎ PODVEDENÉHO MUŽE

Když jsem já uznal, Athéňané, za dobré oženit se a přivedl jsem si ženu do domu, choval jsem se po ostatní čas tak, že jsem ji ani nesušoval, ani jsem ji příliš neponechával na vůli činit, co by chtěla, a také jsem ji opatroval, jak bylo lze, a dával na ni pozor, jak se slušelo. Ale když se mi narodilo dítě, důvěřoval jsem již a svěřil jsem jí všechn svůj majetek, domnívaje se, že je taková družnost nejsilnější.

Zpočátku tedy, Athéňané, byla nejlepší ze všech žen: neboť byla obratnou a šetrnou hospodyní a pořádně všechno spravovala. Ale když mi zemřela matka, stala se mi její smrt původem všeho toho neštěstí. Když jí totiž šla má žena na pohřeb, uviděl ji ten člověk, a ona se časem stala špatnou. Neboť číhával na služku, která chodila na trh, a posílal jí vzkazy, až ji zkazil.

Především tedy, mužové — neboť vám musím i to vyložit — mám jednopatrový domek, stejně zbudovaný nahoře i dole, pokud se týče ženské a mužské světnice. Když se nám narodilo dítě, matka je kojila; a aby se nemusela vydávat v nebezpečnosti, sestupující po schodech, kdykoli je bylo třeba koupat, já jsem zůstával nahoře, ženské pak dole. A tak se už stalo docela zvykem, že má žena často odcházela spát dolů k děcku, aby mu podávala prs a ono nekřičelo. A to se tak dalo drahý čas, a já jsem nikdy nepojal podezření, nýbrž byl jsem tak pošetilý, že jsem se domníval, že je má manželka ze všech žen v městě nejpočestnější.

Ale jak čas pokračoval, mužové, stalo se, že jsem přišel neočekávaně z venkova, po jídle pak děcko křičelo a bylo mrzuté: služka je schválně zlobila, aby to dělalo; neboť ten člověk byl uvnitř; později jsem se totiž všechno dověděl. A já jsem vybízel ženu, aby šla a dala dítěti prs, aby přestalo plakat.

Ale ona nechtěla, jako kdyby byla ráda, že mě vidí, když jsem přišel po době tak dlouhé. A když jsem se já zlobil a po-

roučel jí, aby šla, pravila: „Abys tu ty sváděl děvečku! Všaks ji už dřív jednou v opilosti tahal!“

A já jsem se smál, ale ona vstala a odcházejíc přirazí dveře, dělajíc, jako kdyby žertovala, a zamkne. A já jsem na nic takového nemyslel a žádné podezření neměl a spal s chutí, protože jsem přišel z venkova.

Když už bylo k ránu, ona přišla a otevřela dveře. Já jsem se jí ptal, co to, že v noci oboje dolejší dveře vrzly, a ona říkala, že zhaslo světlo u děcka, že si tedy šly zapálit k sousedům. Já jsem mlčel a myslel jsem, že je to tak. Zdálo se mi, mužové, že měla nalíčený obličej, ačkoli bratr zemřel ani ne před měsícem; ale přece jsem ani tak nic o té věci neřekl a odešel jsem ven beze slova.

Potom však, mužové, když mezitím plynula hezká doba a já jsem zůstal v úplné nevědomosti o svém neštěstí, přijde ke mně jedna ženská, stařena. Byla to nastrčená žena, s kterou on měl poměr, jak jsem později slyšel: ta se zlobila a myslila, že ji podvádí, protože už k ní nechodil stejně jako dříve, a hlídala ho, aby našla, co je toho příčinou.

Přišla tedy ke mně ta ženská, co dávala pozor na můj dům, a řekla: „Eufiléte, nemysli si, že jsem k tobě přišla ze všečnosti. Neboť ten člověk, který se prohřešuje na tobě a na tvé ženě, je náš nepřítel. Jestliže tedy vezmeš služku, která chodí na trh a posluhuje vám, a podrobíš ji výslechu, všechno se dovíš. A je to,“ pravila, „Eratosthenés z Oie, jenž takovou věc vyvádí, a zkazil už nejen tvou ženu, ale i mnoho jiných; neboť je to jeho zaměstnání.“

Po těchto slovech se, mužové, vzdálila, ale já jsem hned cítil nepokoj a všechno mi přicházelo na mysl a byl jsem pln podezření: myslil jsem na to, jak jsem byl zamčen ve světnici, vzpomínal jsem si, jak oné noci vrzly dveře u ženské jizby i domovní, což se ještě nikdy nestalo, a že se mi zdála být žena nalíčena. To mi všechno přicházelo na mysl a byl jsem pln podezření.

Šel jsem domů, kázal jsem služce, aby šla se mnou na trh, dovedl jsem ji k jednomu z přátel a řekl jsem jí, že jsem se dověděl všechno, co se v domě děje. „Můžeš si tady vybrat z dvou věcí, co chceš: buďto být zmrskána a vržena do mlýnice

a nikdy se nepřestat soužit takovým trápením, nebo prozradit úplnou pravdu a neutrpět nic zlého, nýbrž dosáhnout ode mne odpuštění svých poklesků. Nelži nijak, nýbrž pověz plnou pravdu!“

A ona nejprve zapírala a vybízela mne, abych dělal, co chci, že prý nic neví. Ale když jsem se já před ní zmínil o Eratostenovi a řekl jsem, že to on chodí za mou ženou, ulekla se v domnění, že vím zevrubně o všem. A potom už mi padla k nohám, a když jsem se jí zaručil, že se jí nestane nic zlého, žalovala nejprve, jak k ní po pohřbu přicházel, jak to pak ona posléze vyřídila a jak se žena dala časem svést, a o tom, jak byl uváděn dovnitř, a jak o Thesmofořiích, když jsem já byl na venkově, šla má žena s jeho matkou do chrámu, a všechno ostatní, co se stalo, mi zevrubně vylíčila.

Když všechno pověděla, řekl jsem já: „Ať se to tedy nikdo nedoví! Pakli ano, nesplním ti nic z toho, co jsem ti slíbil. A žádám, abys mi to dokázala při samém činu. Neboť já nic nepotřebuji řečí, nýbrž aby se čin stal patrným, ač je-li tomu tak.“

Ona souhlasila, že to učiní. A potom uplynuly čtyři či pět dní, a jedné noci jsem přistihl svou ženu s Eratostenem a zabil jsem ho. A učinil jsem to podle práva, jak vám dokáži přesvědčivými svědectvími.

Nejprve vám chci vyprávět, co se stalo posledního dne před tím. Sóstratos byl můj dobrý známý a přítel. Toho jsem po západu slunce potkal, když přicházel z venkova. Poněvadž jsem věděl, že, přijde-li v tu dobu, nezastihne doma nic potřebného, zval jsem ho, aby povečeřel se mnou. I šli jsme ke mně do domu, vystoupili jsme do hořejšího patra a večeřeli jsme. A když si pochutnal, odešel pryč a já spal.

A tu mužové, vstoupí do domu Eratostenés, a služka mě hned vzbudí a poví, že je uvnitř. A já jsem jí řekl, aby dávala pozor na dveře, sestoupím bez hlesu, vyjdu ven a dojdu k tomu a k onomu, a některé jsem nezastihl doma, jiné pak jsem nalezl, ač nebyli pryč z domova. — Vzal jsem si na pomoc co nejvíce z těch, kteří byli přítomni, a šli jsme. Z nejbližšího hostince jsme si vypůjčili pochodně a vcházeli jsme do domu: dveře byly otevřeny a od té ženštiny připraveny. Vyravivše pak

dveře do ženské světnice, viděli jsme ho my, kteří jsme vešli první, ještě ležet u ženy, ti pak, kteří vešli později, viděli ho stát na lůžku nahého.

A já, mužové, já ho udeřím a srazím a otočiv mu ruce dozadu a svázav je, tázal jsem se ho, co chodí do mého domu a páše bezpráví?

A on vyznával, že je vinen, a prosil, abych ho nezabíjel, nýbrž vzal si od něho peníze.

Ale já jsem řekl: „Nikoli já, ale zákon obce tě zabije, který ty přestupuješ a kterého sis takto vážil méně než rozkoší, a raději ses takovéhoho zločinu dopouštěl na mé ženě a na mých dětech, než abys poslouchal zákony a byl řádným člověkem!“

Takto se mu tedy, ó mužové, dostalo toho, co nařizuje zákon o lidech, kteří se takových věcí dopouštějí, a nikoli tak, že byl z ulice vtažen do domu, ani tak, že se utekl ke krbu, jak to tvrdí moji protivníci.

